

معرفی کتاب

و

پایان نامه های تحصیلی

نام کتاب: مبانی اقتصادسنجی

جلد دوم

نام نویسنده: دامودار گجراتی

نام مترجم: دکتر حمید ابریشمی

ناشر: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران تیر ماه ۱۳۷۲

در جلد اول کتاب مزبور، طی نه فصل مبانی آماری اقتصادسنجی در قالب مدل رگرسیون خطی کلاسیک طرح و فروض مربوط به آن ارائه گردید. در این جلد که صرفاً به طرح مسائل اقتصادسنجی اختصاص یافته، ابتدا نتایج حاصل از نقض یک یا چند فرض از فروض مذکور مطرح و آنگاه روشهایی جهت رفع مشکلات موجود در مسیر ایجاد قابلیت تبدیل مسائل اقتصادی به مدل‌های اقتصادسنجی بیان گردیده است.

برتری این کتاب بر دیگر کتب نوشته شده در مقوله اقتصادسنجی؛ در بیان ساده و جامع، و مانع آن موجب گردید که به عنوان "MARKET LEADER" کتاب مرجع در معتبرترین دانشگاه‌های جهان شناخته شده و کتاب اصلی در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد و امتحانات ورودی به دوره دکترا گردد. به لحاظ اهمیت این موضوع مترجم جهت استفاده بیشتر و بهتر دانشجویان و دانش پژوهان از این کتاب، آنان را به حل مسائل مطرح شده در پایان هر فصل توصیه نموده و جهت اطمینان آنها از درستی پاسخ‌هایشان، کتاب حل المسائل آن را نیز ترجمه کرده است که به همراه دیسک‌های نرم‌افزاری مربوطه که جهت حل مسائل پیچیده و وقت‌گیر مورد نیاز می‌باشد به زودی در اختیار این عزیزان قرار خواهد گرفت.

ضمناً اساتید محترمی که این کتاب را جهت تدریس انتخاب می‌کنند نیز می‌توانند از کتاب و راهنمای تدریس که در صورت نیاز به همراه مجموعه «سوالات چهارگزینه‌ای تهیه شده برای هر فصل» برایشان ارسال خواهد گردید، استفاده نمایند.

نام کتاب: تحلیل اقتصادی، نظریه و کاربرد (اقتصاد خرد)

جلد اول

نام نویسندگان: چارلز موریس و اون فیلیپس

نام مترجم: دکتر اکبر کمیجانی

ناشر: انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۲

مباحثی که در زمینه اقتصاد خرد و یا «نظریه قیمت» مطرح می‌شوند در واقع اصول نظری و اساسی هستند که علم اقتصاد و شعبات آن را شکل می‌دهند. تبیین رفتار مصرف‌کننده از جمله مباحث پیچیده مهمی هستند که در کانون بحث اقتصاد خرد قرار می‌گیرند. به عبارت دیگر، اقتصاد خرد بر اساس فرضیاتی راجع به رفتار مصرف‌کننده و تولیدکننده شکل می‌گیرد و اصول اساسی و نظریه‌های اقتصادی کشف شده در امر تعمیم رفتارها و در حل مسائل عمده اقتصادی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

در نگارش کتاب «تحلیل اقتصادی: نظریه و کاربرد»، دو هدف عمده مورد نظر نویسندگان بوده است. هدف اول ارائه اصول اساسی «نظریه قیمت» و هدف دوم عبارت از آشنا کردن دانشجویان به چگونگی «کاربرد» این اصول در حل مسائل تصمیم‌گیری است. به منظور تحقق این اهداف، مؤلفین پیوسته اصول نظری و ابزارهای ارائه شده راجع به رفتار مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان را با مثالهای کاربردی از مسائل دنیای واقعی تلفیق می‌کنند و با دقت فراوان وسعت و حوزه کاربردی اصول نظری معرفی شده را ترسیم می‌نمایند. به دیگر سخن، مؤلفین کتاب با اتخاذ چنین روشی در نظر دارند تا بر این نکته مهم تاکید ورزند که «اقتصاد»

یک علم است و به مانند سایر علوم دارای مبانی نظری بوده و رفتار عوامل اقتصادی و بازارها را توصیف و تشریح می کند. کسی که با این مبانی نظری آشنا می گردد در واقع فکر می کند و فکرکردن یک هنر است. لذا، تلاش نویسندگان در سراسر کتاب آن است که هنر حل مسائل دنیای واقعی را با الهام گیری از اصول اساسی نظریه قیمت ترویج و تقویت کنند.

از دیگر ویژگیهای مهم این کتاب، تلاش گسترده نویسندگان در جهت فهماندن مفاهیم و اصول نظری اقتصاد از طریق تشریح، تحلیل و بکارگیری مثالها و تمرین - های کاربردی می باشد. در هر فصل پس از بیان مفاهیم اصلی، برای تفهیم بهتر مطلب از ابزارهای نموداری و ریاضی استفاده می شود ولی در استفاده از ابزار ریاضی رویه محتاطی اتخاذ می گردد تا اینکه اصل مطلب اسیر روش نگردد. علاوه بر ارائه مثالهای کاربردی در متن، در انتهای هر فصل دو مجموعه از مسائل تحت عناوین «مسائل فنی» و «مسائل تحلیلی» گنجانیده شده که برارزش و اهمیت کتاب به عنوان یک کتاب درسی دانشگاهی می افزاید. این ویژگیها سبب می شوند تا این کتاب در نوع خود کم نظیر جلوه نموده و مورد استفاده بسیاری از اساتید و دانشجویان در دانشگاههای عمده دنیا قرار گیرد.

جلد دوم کتاب ترجمه ۹ فصل پایانی کتاب اصلی است که شامل مباحث بازارها، تعادل عمومی و اقتصاد رفاه است.

در ترجمه کتاب ضمن تاکید بر اصل امانت داری نهایت تلاش معمول گشته تا حتی المقدور برای اصطلاحات انگلیسی از معادل های فارسی مرسوم و متداول در رشته اقتصاد استفاده شود و واژه نامه ای نیز که برگزیده بیش از ۵۰۰ اصطلاح باشد در انتهای کتاب فراهم شده است. در مواردی که احساس می شد افزودن کلمه و یا کلماتی در تفهیم منظور نویسندگان مؤثر است، مبادرت به چنین عملی شده است. منتها این کلمات به منظور رعایت اصول امانت داری در داخل کروشه [] اضافه شده اند. در مواردی که ارائه توضیحی کوتاه در تکمیل بحثی مفید به نظر می رسد و یا برخی اشتباهات تایپی وجود داشت، در این گونه موارد در زیرنویس صفحه مربوطه چنین توضیحاتی ارائه گشته و اصلاحات انجام شده در متن کتاب روشن شده است.

نام کتاب: نگرشی بر دیدگاهها، تئوری‌ها و سیاست‌های

توسعه اقتصادی

نام نویسنده: دکتر محمود متوسلی

ناشر: مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه ۱۳۷۲

کتاب نگرشی بر دیدگاهها، تئوریها و سیاستهای توسعه اقتصادی سه بخش اصلی را شامل می‌شود: بخش اول به بررسی گزیده‌ای از مهمترین مطالعات و تحقیقات در زمینه‌های مختلف توسعه اقتصادی شامل مباحث ذیل می‌پردازد:

۱ - تحلیل‌های آماری از وضعیت اقتصادی کشورها، تکنیک‌ها و ابزار تحلیل سیاست‌های اقتصادی؛ و عملکرد سیاستهای توسعه اقتصادی در کشورهای در حال توسعه.

۲ - نقش دولت و بازار در توسعه اقتصادی و دلایل نارسائی و شکست هریک از دو بخش؛ تحلیل فرآیند رشد اقتصادی با مروری بر تئوریهای رشد هاروددومار، سالتر، آرو، سالوو و دیگران؛ رابطه رشد اقتصادی و توزیع درآمد شامل تئوریها و آخرین آزمونها؛ نقش تجارت در توسعه اقتصادی و بررسی دیدگاه اندیشمندانی چون سینگر، پریبیش، نرکس، ولیتل؛ استراتژی جایگزینی واردات و مسائل مرتبط با آن به ویژه رابطه مبادله، سیاست‌های حمایتی و نرخ ارز، کمکهای خارجی و نقش آن در توسعه کشورهای میزبان؛ تعدیل ساختاری و آزادسازی اقتصادی با تاکید بر بهبود تراز پرداخت‌ها، تغییرات در نرخ ارز و آزادی تجاری و سیاستهای پولی و مالی انقباضی؛ جمعیت و توسعه اقتصادی و سیاست کنترل جمعیت؛ هدف رشد و توزیع درآمد در برنامه ریزی توسعه کشورهای جهان سوم.

۳ - تکنیک‌های تحلیل سیاستهای اقتصادی شامل مدلهای برنامه ریزی خطی، مدل داده و ستاده‌ها، مدل تعادل عمومی (CGE) و نقد بررسی هر کدام، تجربه و تحلیل هزینه، فایده، محاسبه نرخ مؤثر حمایت (ERP) و هزینه منابع داخلی

(DRC) و کاربرد آنها، شیوه های عملی نظام مالیاتی و قیمت گذاری و پیامدهای آن.
۴ - مسائل مهم در کشورهای جهان سوم شامل مهاجرت و تئوریا و تجربه
کشورها؛ رابطه بین مصرف و بهره وری؛ مدل های سهم بری از محصول در بخش
کشاورزی، تثبیت قیمتها و پیامدهای آن؛ تحلیلی در مورد انتظار روستائی، مسئله
سوء تغذیه و فقر در کشورهای جهان سوم؛ مسائل مربوط به افشار آسیب پذیر.

۵ - خلاصه و نتیجه گیری از مباحث ارائه شده فوق.

در بخش دوم دیدگاه هالامینت در خصوص استراتژی جایگزینی واردات ارائه
می شود. در این بررسی به اثر سوء سیاستهای حمایتی بر تولید داخلی و تجارت
خارجی پرداخته می شود. این دیدگاه کلید رشد کشورها را ظرفیت و توان
بکارگیری مولد منابع می داند و پس از اندازه و سرمایه گذاری بالا را در درجه
پائین تری از اهمیت قرار می دهد. در فرآیند رشد سریع دولت و نهادهای دولتی و
مؤسسات و سازمانهای دست اندرکار توسعه تأثیر متقابل و تعیین کننده ای دارند.
در بخش سوم شرایط و زمینه های فکری پیش نیاز توسعه اقتصادی مورد بررسی
قرار می گیرد. همچنین نقش متقابل ارزش ها و نهادهای اجتماعی در توسعه
اقتصادی و آثار تحولات فکری و فرهنگی در خلق ایده های نو و دگرگون محیط
مادی و اختراع ابزارهای تسلط بر طبیعت موضوع اصلی این مبحث خواهد بود. و
در نهایت دیدگاه اندیشمندانی چون هوزلیتز، مک کله لند، چارلزولف و ویلبرت مور
در خصوص نهادهای اقتصادی و اجتماعی ارائه می شود.

این کتاب مجموعه مهمی از تئوریا و سیاستهای توسعه اقتصادی را به
اختصار تجزیه و تحلیل می کند و عوامل تعیین کننده در فرآیند رشد و توسعه
اقتصادی را مورد اشاره قرار می دهد. این مجموعه می تواند برای تمامی علاقمندان
به مسائل توسعه اقتصادی مفید باشد و راهنمای مناسبی برای تحقیقات
دانشجویان رشته های علوم اقتصادی و سیاسی باشد.

پایان نامه دوره دکتری

عنوان پایان نامه : نظام اقتصادی اسلامی

استاد راهنما: دکتر منصور خلیلی عراقی

اساتید مشاور: دکتر حمیدابریشمی، دکتر اسدا... فرزین وش

نگارنده : حسن سبحانی

سال ۱۳۷۱

زندگی در فضای عطرآلود انقلاب اسلامی برای مردم به طور اعم و برای علاقمندان و تحصیلکردگان اقتصاد به طور اخص، فی نفسه ارزشمند و ذی قیمت است چراکه اقتصاد دانان که از قبل مجموعه مطالعات و تتبعات علمی خویش به بارنشستن جامعه‌ای مستقل و توسعه یافته را به انتظار می نشینند که در آن از محرومیت و فقر خبری نباشد و استعدادهای انسانی همراه با منابع بالقوه و بالفعل آن شکوفا گردیده و آزادی و استقلال انسانی را نوید دهد، نظاره‌گر ایدئولوژی و آرمان‌ها و سیاست‌هایی شده‌اند که ضمن اتبنا بر اسلام مدعی حصول آرمان و ایده‌آل‌های توسعه از مجرای طراحی و پیاده کردن نظام اقتصادی مبتنی بر اندیشه دینی است.

از سوی دیگر ابتلا به هجران و محرومیت از حاکمیت اسلام که آثار آن بر ارکان زندگی‌مان در قرون متمادی ریشه دوانیده است جامعه را با فقدان نظام اقتصادی منسجم و کارآمدی که تبلور آن در زندگی مسلمانان حاکی از توانائی و پویایی این آئین الهی باشد روبرو ساخته است. مقوله‌ای که از بابت آن تاوان زیادی هم توسط جامعه نوپنیااد اسلامی ما پرداخت شده است.

بر اساس آن ارزشمندی و ذی قیمتی محیطی و زمانی این هجران و فراق حاکمیت روح عدالت خواهانه نظام اقتصادی اسلام نگارنده را بر آن داشت تا به تبیین تئوریک نظام اقتصادی اسلام بپردازد و طی آن با استفاده از عناصر و اجزائی

که در بررسی و مطالعه نظام های اقتصادی در دانشگاه های معتبر بین المللی به کار می رود و اتخاذ همان شیوه های مطالعاتی به طراحی و ارائه الگویی تئوریک از نظام اقتصادی اسلام - با تاکید بر مذهب تشیع - همت گمارده و همواره یادآور این معنا باشد که آنچه تبیین می گردد به نظر می رسد با روحی که دین اسلام می خواهد برارکان جامعه اسلامی حاکم نماید ناسازگار نمی باشد تاکید بر این نکته دغدغه ایجاد انحراف و خلق بدعت در فهم دین را از بین می برد و دورنمای واضحی از نظام اقتصادی مورد نظر اسلام در چشم انداز انسان خسته عصر ما می گشاید.

برای همه کسانی که در ارتباط با موضوعاتی از این قبیل هستند اشکالات تحقیقاتی بی شمار پرداختن به موضوعات این چنینی پوشیده نیست. اشکالاتی که هم ناظر بر انتخاب موضوع و هم ناظر بر گزینش متدولوژی مربوط است و از همه مهمتر قلمرو مورد مباحثه امکان آزمون تجربی در عصری که در آن بررسی می شود را ندارد. اما به نظر می رسد گشایش مباحثی از این دست برای مطرح شدن در سطح دانشگاه ها و حوزه های علمیه ما لازم و بلکه ضروری و واجب است و شکی نیست که از حاصل مطالعاتی از این قبیل نتایج درخشانی از معارف اسلامی در قالب شجره طیبه اندیشه ناب اسلامی بروز خواهد کرد.

پایان نامه دوره دکتری

عنوان پایان نامه: تورم ساختاری در ایران

استاد راهنما: دکتر علی فرهنگی

اساتید مشاور: دکتر حمید ابریشمی، دکتر اکبر کمیجانی

نگارنده: علی طیب نیا

سال ۱۳۷۲

موضوع اصلی این رساله ماهیت و علل تورم در ایران و بویژه ارزیابی نظریه‌های پولی و ساختارگرایی تورم در اقتصاد ایران می باشد. طی دو دهه گذشته اقتصاد ایران چندین شوک شدید را تجربه نموده است. اولین شوک افزایش درآمد نفتی و متعاقب آن افزایش مخارج دولت و نقدینگی بخش خصوصی در اوایل دهه پنجاه بود. دومین شوک پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و متعاقب آن جنگ تحمیلی عراق بر ایران بود که موجبات فرار سرمایه و کاهش تولیدات را فراهم آورد و نهایتاً سومین شوک کاهش شدید درآمدهای نفتی در سال ۱۳۶۵ بود که بروخامت اوضاع اقتصادی کشور افزود. عوامل مذکور همراه با ساختار اقتصادی نامتجانس، ناسالم، وابسته است و تک محصولی و عدم توازن‌های موجود در بخش‌های مختلف اقتصادی باعث پیدایش تورم شدید و بی سابقه در اقتصاد ایران گردید که هنوز در حال شتاب‌گیری است. بررسی ماهیت و علل تورم ایران و راه‌های مقابله با آن نه تنها به دلیل آثار «ناسازگار» اقتصادی آن بلکه همچنین به دلیل عواقب اجتماعی و سیاسی حائز اهمیت می باشد.

اگرچه در زمینه شناخت الگوی تورم ایران مطالعات متعددی صورت گرفته است. لکن توجه جدی به ریشه‌های بنیادین تورم که در ساختارهای اقتصادی

نامتوازن و نامتجانس نهفته است، نشده است و عمده بررسیها ناظر بر کاربرد نظریه‌های سنتی اقتصاد کلان بوده است. لذا مطالعه تورم از دیدگاه «اقتصاد کلان کشورهای در حال توسعه» و توجه به ویژگیهای کشورهای جهان سوم که ناشی از تغییرات ساختاری در فرایند رشد و توسعه می‌باشد در یک کلام ارزیابی نظریه ساختارگرایی تورم حائز اهمیت خاص می‌باشد.

بررسی مسأله در کشورهای در حال توسعه عمدتاً براساس یکی از مکاتب پولی و ساختارگرایی تورم بوده است. «طرفداران مکتب اصالت پول» معتقدند که تورم همیشه و همه جا یک پدیده پولی بوده و ناشی از عدم موازنه بین رشد عرضه پول و تولیدات حقیقی می‌باشد و علت اصلی پیدایش فشارهای تورمی محسوب می‌گردند.

ناتوانی نگرشهای سنتی در مهار تورم باعث توجه فزاینده به عوامل ساختاری تورم در کشورهای در حال توسعه شده است. نظریه ساختارگرایی تورم معتقد است که ریشه‌های بنیادین در ساختارهای اقتصادی نامتوازن و نامتجانس نهفته است. منشاء عمده فشارهای تورمی، فشار رشد اقتصادی بر ساختارهای اجتماعی و اقتصادی توسعه نیافته می‌باشد که از طریق مجموعه‌ای از فرایندها تورم را اجتناب ناپذیر می‌سازد. در مرحله دوم تورم از طریق مکانیسم تسری "spillover" به سایر بخشهای اقتصادی سرایت می‌کند تورم ساختاری اگر توسط مقامات پولی و مالی از طریق افزایش تقاضای کل تنفیذ "ratify" نگردد یک پدیده کوتاه مدت خواهد بود. اما اگر دولت در عکس‌العمل نسبت به تورم ساختاری متوسل به سیاست‌های پولی جای‌دهنده "Accomodative" گردد، تورم ساختاری به یک پدیده بلند مدت مبدل خواهد شد.

ساختارگرایان عموماً معتقدند که رشد تقاضای کل دارای نقش مهمی در فرآیند تورم می‌باشد. تنها تفاوت عمده آنها با پولیون در این است که تغییرات عرضه پول را درون زا و تابع تغییرات قیمت‌ها می‌دانند.

هدف این رساله آن است که با جمع‌آوری مدارک و شواهد و در چهارچوب الگوهای اقتصادسنجی مناسب، نظریه ساختارگرایی تورم را در مقابل نظریه پولی در اقتصاد ایران مورد ارزیابی قرار داده و نقش عوامل مختلف و در شکل‌گیری

فشارهای تورمی را برآورد نماید. به اعتقاد نگارنده تورم ایران ناشی از یک عدم تعادل ساده و زودگذر بین عرضه و تقاضا نیست، بلکه یک پدیده ساختاری و بنیانی است که ریشه در عدم تعادل‌های اساسی در نظام اقتصاد و اجزاء آن دارد. لذا سیاست‌های مرسوم که عمدتاً متکفل تنظیم تقاضا می‌باشند فاقد کارآئی لازم می‌باشند. آنچه در ایران ضرورت دارد تلاش آگاهانه جهت اصلاح ساختار اقتصادی و رفع عدم تعادل‌های آن و شالوده‌گذاری بنیادی سالم اقتصادی است که با افزایش تولیدات داخلی، تورم را به طور ریشه‌ای درمان می‌سازد.

پایان نامه دوره دکتری

عنوان پایان نامه : مدل تحلیلی قیمت نفت

استاد راهنما: دکتر مجید احمدیان

اساتید مشاور: دکتر حمید ابریشمی ،

دکتر منصور خلیلی عراقی

نگارنده : عبدالناصر همتی

سال ۱۳۷۲

بحث در مورد قیمت نفت و عوامل مؤثر در شکل‌گیری و روند آن اگر تا سال ۱۹۷۳ سالی که قیمت نفت به یکباره افزایش چشمگیری به خود گرفت، به طور جدی مطرح نبوده است و جایگاه برجسته‌ای در ادبیات اقتصادی نداشت، اما مسئله تعیین قیمت، منابع پایان پذیر در ادبیات اقتصادی سابقه طولانی دارد. هاتلینگ Hotelling در سال ۱۹۳۱ با بررسی اقتصاد منابع پایان پذیر قاعده‌ای را ارائه می‌دهد وی با مطرح ساختن ارزش سایه‌ای منابع پایان پذیر، سیر قیمت منبع استخراج شده در طول زمان را با نرخ ترجیحی مرتبط می‌سازد. اقتصاددانان مکتب نئوکلاسیک (مارژینالیستها)، نظریه هاتلینگ را قبول نداشته و هزینه نهایی را به عنوان بهترین قیمت برای منابع و خصوصاً نفت پیشنهاد می‌کنند.

در سال ۱۹۷۴ وقتی قیمت‌های نفت به یکباره چهار برابر می‌شوند، تئوری منابع پایان پذیر نیز برجسته می‌گردد و مدل‌های عملی متعددی برای تجزیه و تحلیل تولید و قیمت‌گذاری منابع پایان پذیر به طور اعم و نفت به طور اخص ارائه می‌گردند. بحث مربوط به کارتل بدون اوپک نیز بعد از سال ۱۹۷۴ مطرح می‌گردد. واقعیت هم این بود که تا اواخر سال ۱۹۷۳ قیمت نفت منحصراً توسط شرکت‌های چند ملیتی نفتی تعیین و به کشورهای تولیدکننده صاحب نفت تحمیل می‌گردید. بعد از سال ۱۹۷۳ به دنبال افزایش شدید قیمت‌های نفت که عوامل سیاسی،

اقتصادی و بین‌المللی متعددی در آن نقش داشت، نظریه پردازی در مورد نحوه عمل اوپک و تعیین قیمت نفت براساس رفتار اوپک به عنوان یک بنگاه کارتلی به صورت یک نظریه غالب درآمد و امروزه در شروع دهه ۹۰ کمتر از کارتل بودن اوپک یاد می‌کند.

تلاش‌های متعدد صاحب‌نظران طی سالهای گذشته و به ویژه در فاصله زمانی ۱۹۷۴ تاکنون نتوانسته است یک مدل مناسبی برای توجیه رفتار قیمت نفت ارائه کند هر یک از مدل‌های ارائه شده در شرایط زمانی خود بنظر مدل مناسبی بوده است اما تحولات بازار جهانی نفت به خصوص عوامل متعدد سیاسی و سوق‌الجیشی که بر قیمت نفت تأثیر می‌گذارند، نتایج حاصله را دگرگون ساخته‌اند. مدل‌هایی که از این پس نیز ارائه می‌شوند ممکن است به همان وضعیت مدل‌های گذشته گرفتار آیند.

نگارنده برای مدت طولانی در این فکر بود که چگونه می‌توان به یک مدل واقعی‌تر برای توجیه روند قیمت نفت دست یافت. مروری به روند قیمت در گذشته و تحولات عمده ای که در برخی شرایط خاص در بازار نفت بوجود آمده است و نیز فعل و انفعالات سیاسی که در قبال قضیه نفت در اوپک در جریان بوده است نگارنده را، به این یقین رهنمون ساخته است که برای توجیه قیمت نفت در کنار عوامل اقتصادی و عرضه و تقاضای بازار بایستی دنبال یک سری عوامل سیاسی گشت و تأثیر آنها را بر شکل‌گیری قیمت نفت، براساس یک چهارچوب منطقی و مدون ارزیابی کرد.

واقعیت این است که مدل‌هایی نظیر مدل قیمت نفت را نمی‌توان با «اگر» و «اما» طراحی و ارزیابی کرد. اگر به هر دلیلی قیمت نفت نمی‌تواند از سطح خود بالاتر رود مدل ارائه شده باید بتواند در برگیرنده این دلایل باشد. چرا که مدل بایستی قدرت پیش‌بینی داشته باشد و بتواند مسیر آینده قیمت نفت را ترسیم کند چه بخواهیم و چه نخواهیم عوامل سیاسی در تعیین قیمت نفت مؤثر باشند. نفت یک کالای استراتژیک و تعیین‌کننده است. در چهارچوب نظم نوین بین‌المللی که در حال شکل‌گیری است، قدرت اقتصادی کشورها تعیین‌کننده‌ای در نقش آنها و شکل‌گیری قدرت سیاسی جهان خواهد داشت. به نظر می‌رسد قدرت اقتصادی کشورها در سالهای آتی، عموماً به سه عامل تکنولوژی - بازار و منابع متکی باشند.

بررسی های تجربی نشان می دهد که طی چند دهه آینده همچنان نفت برتری خود در بین سایر منابع انرژی را حفظ خواهد کرد. بنابراین، خیلی طبیعی و مبرهن است که قیمت نفت نمی تواند از فشارهای سیاسی پشت پرده تصمیم مراکز قدرت، شکل بگیرد.

اگر آمریکا در چارچوب یک استراتژی دقیق و حساب شده به عراق برای اشغال کویت چراغ سبز نشان می دهد، دقیقاً به این قصد است که در آستانه شکل گیری نظم جدید بین المللی، با دست گذاشتن به منابع مهم تولید نفت جهان و به زیر کنترل درآوردن تولید و قیمت گذاری آن نقش مورد نظر خود را در روند آتی تحولات جهان بخوبی ایفا کند.

دراکثر مدلهای مربوط به تعیین نفت و مسیر زمانی آن این واقعیت به صورت یک سنت و عادت مرسوم آمده است که تابع هدفی را مشخص نمایند و سپس آن تابع را، با در نظر گرفتن قيود متعددی، به حداکثر برسانند. تنظیم مسئله به صورتی که ذکر شد، در اکثر مطالعات و طرحهای تحقیقاتی مرسوم شده است در صورتیکه در رساله حاضر سعی می شود این سنت تغییر یافته و مسئله روند قیمت گذاری نفت در قالب دیگری مطرح شود بنابراین، از این لحاظ رساله حاضر در ادبیات اقتصاد نفت حائز اهمیت خواهد بود.

بنابر آنچه گفته شد، برخلاف روال مدل های قبلی که برای توجیه تولید و قیمت گذاری نفت ارائه شده است تلاش می شود تأثیر عامل سیاسی تعیین قیمت نفت بنحوی وارد مدل شود. اما برای این کار بایستی یک متغیر جانشین **Proxy Variable** معرفی شود که بتواند معرف تأثیر عامل سیاسی بر مدل قیمت گذاری نفت باشد. بنابراین مدلی تلاش می شود معرفی گردد، که علاوه بر عوامل اقتصادی مؤثر بر شکل گیری نفت، دربرگیرنده متغیر جانشین، معرف تأثیر عامل سیاسی بر قیمت نفت نیز باشد.

در فصل اول، با مروری بر ادبیات اقتصاد نفت، مدل های مختلفی که برای توجیه بازار نفت و تصمیمات تولید و قیمت گذاری نفت خام ارائه شده است مورد بررسی و مداخله قرار می گیرد. مدل هائی که بررسی خواهند شد، مدل هائی هستند که طی دو دهه گذشته برای توضیح و تجزیه و تحلیل روند قیمت گذاری و تولید نفت ارائه شده اند.

در فصل دوم ساختار و نحوه شکل‌گیری تصمیمات در داخل اوپک و عملکرد دو دهه گذشته آن بررسی می‌شود. بررسی‌های انجام‌گرفته در این فصل از نقطه نظر ارزیابی نحوه تأثیر عامل سیاسی در شکل‌گیری تصمیمات مربوط به تولید و قیمت‌گذاری نفت حائز اهمیت می‌باشد. در این قسمت به تفصیل خواهیم دید که چگونه دو گروه موجود در داخل اوپک، یعنی، یکی طرفدار افزایش قیمت و دیگری طرفدار کاهش قیمت عمل می‌کنند و نتیجه بحث‌ها و اعمال نظرهای دو گروه چگونه بر سیاست قیمت‌گذاری نفت و تحولات بازار نفت تأثیر می‌گذارد.

در فصل سوم و چهارم، بحث نظری عوامل مؤثر بر تقاضای جهانی نفت و نیز عرضه نفت کشورهای غیراوپک انجام خواهد شد. در فصل سوم و چهارم به اضافه آنچه در فصل دوم به تفصیل در مورد ساختار و نحوه شکل‌گیری تصمیمات در داخل اوپک بیان می‌شود. مقدمه ورود به فصل‌های پنجم مدل تقاضای نفت (در سطح کشورهای OECD و در سطح جهانی) برآورد خواهد شد. فصل ششم به برآورد مدل عرضه نفت کشورهای غیراوپک اختصاص خواهد داشت و نهایتاً در فصل هفتم مدل تحلیلی قیمت نفت، معرفی، برآورد و تجزیه و تحلیل خواهد شد.

فصل هفتم، مهم‌ترین و اساسی‌ترین بخش رساله می‌باشد. در این فصل برپایه بحث‌های نظری فصل‌های پیشین و مدل‌های ارائه شده برای تقاضای جهانی نفت و عرضه نفت کشورهای غیراوپک در فصل‌های پنجم و ششم مدل تحلیلی قیمت نفت ارائه برآورد می‌گردد. این مدل برپایه فروض سه‌گانه عنوان شده در فصل دوم شکل می‌گیرد. همانگونه که قبلاً بیان شد، مدل با فرض وجود شرایط رقابتی در بازار نفت برپایه تعادل عرضه و تقاضای کل در بازار ملحوظ داشتن نیازهای ارزی کشورهای غیراوپک و تأثیر عامل سیاسی در عرضه باقیمانده اوپک شکل می‌گیرد. متغیری که به عنوان جانشین عامل سیاسی اختلاف نظر دو گروه داخل اوپک معرفی شده است. نسبت تولید کشورهای گروه طرفدار معتدل کردن قیمت نفت در جهت کاهش به تولید کشورهای طرفدار افزایش قیمت نفت در داخل اوپک می‌باشد. تصمیم عربستان سعودی و متحدینش در داخل اوپک برای افزایش عرضه نفت با مقاومت برابر کاهش عرضه آن جهت پیشبرد هدف تعدیل قیمت و فشار به سایر اعضا موجب افزایش نسبت تولید این کشورها در مجموع تولید اوپک می‌گردد.

پایان نامه دوره دکتری

عنوان پایان نامه : بررسی پدیده تنظیم نامناسب نرخ واقعی ارز در ایران

نام استاد راهنما: دکتر اکبر کمیجانی

نام اساتید مشاور: دکتر حمید ابریشمی ،
دکتر علیرضا رحیمی بروجردی

نگارنده : امیر هوشنگ ابراهیمی
سال ۱۳۷۲

مسئله سیاست های ارزی و آزاد سازی تجاری جزء لاینفک برنامه تعدیل اقتصادی می باشد. لذا لازم است در شرایطی که در ایران چنین برنامه های تعدیل اقتصادی به طور جامع تعقیب می گردد به این مسائل توجه خاص مبذول گردد. این رساله نیز در این راستا شکل می گیرد.

هدف اصلی این رساله بررسی پدیده ای است که آن را پدیده "تنظیم نامناسب" می نامیم تا بدین وسیله راهی برای سازماندهی سیاست های ارزی خود از بعد تعیین نرخ ارز و میزان کاهش ارزش اسمی و نسبی و هم چنین تعیین رژیم ارزی مناسب بیابیم. همانگونه که ملاحظه خواهد شد این رساله با بررسی این پدیده به رهنمودهای عملی برای سیاستگذاران اقتصادی در این زمینه میرسد. این رساله مشتمل بر ۶ فصل می باشد.

در فصل اول ضمن تعریف مفاهیم اساسی متن حاضر، مروری بر ادبیات خواهیم داشت در این قسمت مدل های عمده تعیین نرخ ارز تقریباً به طور تاریخی مورد بررسی قرار گرفته اند.

در فصل دوم مدل نظری مورد استفاده در این رساله الهام گرفته از مدل سباستیان

ادواردز (Sebastian Eswards) می باشد مورد بررسی قرار می گیرد از ویژگیهای اصلی این مدل این است که اولاً برخلاف مدل های قبل که مدل های جزئی هستند، این مدل تعادل عمومی می باشد. ثانیاً مدل پویا و بین زمانی را **Inter temporal** می باشد. ویژگی عمده دیگر این مدل این است که رژیم ارزی را یک نظام ارزی دوگانه **DUAL** (یک نرخ آزاد ارز جهت مبادلات سرمایه و یک نرخ ثابت ارز برای مبادلات تجاری وجود دارد.) فرض می نماید.

در فصل سوم، قبل از ورود به بحث تخمین مدل ها لازم است که به گونه ای نرخ بالفعل واقعی ارز محاسبه گردد. زیرا این متغیر، متغیر وابسته مدل های تخمینی در فصول بعدی می باشد. در این فصل ضمن تعریف **ARER** سعی می شود شاخص های مناسبی برای محاسبه آن بدست داده شود. در این فصل ضمن تعریف این متغیر را با نرخهای متفاوت (رسمی، آزاد و مؤثر) و به صورت دوجانبه **Bilateral** و چند جانبه در ایران **Multilateral** مورد محاسبه قرار می دهیم. مطالعه رفتار این متغیر و ملاحظه پدیده های رفتاری (روند تغییرات و نوسانات) در رابطه با این متغیر در ایران موضوع دیگری است که در این فصل بدان خواهیم پرداخت.

در فصل چهارم به تخمین مدل هایی که در فصل دوم معرفی شده است می پردازیم. در فصل پنجم، دو مسئله عمده هر بسته سیاستی **Policy Package** متقابل سیاست های ارزی، یعنی کاهش ارزش اسمی، رسمی پول و رژیم ارزی مورد بررسی قرار می گیرند. در این راستا ابتدا به طور تحلیلی مکانیسم های اثرگذاری کاهش ارزش رسمی پول مورد ارزیابی قرار می گیرد. هم چنین با توجه به تخمین هایی که بدست داده می شود، چگونگی تأثیر کاهش ارزش رسمی پول در کوتاه مدت و میان مدت بر نرخ بالفعل واقعی ارز (**ARER**) و از بین بردن تنظیم نامناسب ناشی از سیاست های ناسازگار کلان اقتصادی مورد بررسی قرار می گیرد. که این تأثیر در میان مدت کاملاً از بین می رود آنگاه معیارهای تعیین رژیم ارزی مناسب منوط به اهداف مورد نظر اقتصادی و هم چنین به شرایط خاص حاکم و اقتصاد (از نقطه نظر منشاء شوک های اقتصادی، وضعیت سرمایه گذاری و...) می شود.

فصل ششم، فی الواقع فصلی است که به جمع بندی نتایج حاصل از فصول قبلی (عمدتاً فصل پنجم) می پردازد. نتیجه نهائی این است که تازمانی که مشکلات ساختاری در اقتصاد ایران از بین نرفته است باید در چارچوب یک رژیم ارزی دوگانه عمل نمود. در این شرایط کاهش ارزش رسمی پول و یگانه سازی رژیم ارزی (امری) که عملاً در ایران غیرممکن است) تنها می تواند منجر به افزایش قیمت ها و کاهش تولید گردد.

در انتهای این فصل سعی شده است که با وارد نمودن متغیر منعکس کننده توزیع درآمد (ضریب جینی) مشارکتی در مدل ادواردز داشته باشیم.

ردیف	عنوان پایان نامه	نام دانشجو	نام استاد راهنما	نام اساتید مشاور
۱	تعدیل ساختاری و تأثیر آن بر هزینه مصرفی فقرا در شهر تهران	محمود نظری و اوقاتی	دکتر حمید دیبیم	دکتر علی محمودی - دکتر احمد رضا جلالی ناثینی
۲	اثروکاهش ارزش ریال بر واردات	عباس جوهری	دکتر علی فرهندی	دکتر اسداله فرزین وش - دکتر اکبر کمیجانی
۳	برآورد توابع تقاضای بار و مسافران طریق راه آهن ج.ا.ا.	مصطفی عیدانی	دکتر علی محمودی	دکتر حمید ابریشمی - دکتر اسداله فرزین وش
۴	موضوع شناسی ریادراسلام علی صدرالحفاظی ریاجیست دراسلام؟	آقای جواهری	آقای جواهری	دکتر منصور خلیلی عراقی دکتر حسن سبحانی
۵	بررسی علل توسعه نیافتگی سیستان	نظر علی دهمرده	دکتر حمید ابریشمی	دکتر حسن سبحانی - دکتر کریم کشته
۶	تخمین مدل‌های پیش‌بینی مصرف برای فرآورده های نفتی ایران و پیش‌بینی نیاز وارداتی فرآورده های برنامه پنج ساله دوم	عباس کریم‌زاده	دکتر مجید احمدیان	دکتر حمید ابریشمی - دکتر اسداله فرزین وش
۷	بررسی سیاست‌های توسعه رضوان سعیدی پور صادرات غیرنفتی ایران	رضوان سعیدی پور	دکتر علی اکبر نیکوآقیال	دکتر علی محمودی - دکتر حمید دیبیم
۸	بررسی اشتغال زایی و توزیع درآمد در صنایع کوچک - خراسان	حسن تحصیلی	دکتر علی محمودی	آقای بابزید مردوخی - دکتر مهدوی عادل
۹	بررسی پیرامون بازار اوراق بهاء داره عنوان یکی از مکانیزم های خصوصی سازی (مورد ایران)	مهری رحیمی فر	دکتر اکبر کمیجانی	دکتر اسداله فرزین وش - دکتر حمید ابریشمی
۱۰	تأثیر بی ثباتی سیاسی - اجتماعی بر رشد اقتصادی	احمد میدری	دکتر اکبر کمیجانی	دکتر ابراهیم گرجی - دکتر علی طیب نیا

ردیف	عنوان پایان نامه	نام دانشجو	نام استاد راهنما	نام اساتید مشاور
۱۱	بررسی تابع تولید صنعت چرم در ایران	محمد رضا رنجبران	دکتر اسداله فرزین وش	دکتر مجید احمدیان - دکتر اکبر کمیجانی
۱۲	بررسی اقتصاد برونج در جهان و موقعیت این محصول در ایران	جمشید فهیمی فر	دکتر اسداله فرزین وش	دکتر مجید احمدیان - دکتر اکبر کمیجانی
۱۳	نگاهی به صنعت پتروشیمی مناحی ظهیری در ایران مطالعه موردی		دکتر علی محمودی	دکتر اسداله فرزین وش - دکتر مجید دیهیم
۱۴	تأثیر سیاست های توسعه روی تحول، کارآیی و نتایج نظام آموزشی	اسماعیل رمضانپور	دکتر اکبر کمیجانی	دکتر حسن سبحانی
۱۵	بررسی کارکرد نظام بازار و نقش دولت	فرهاد علیرضائزاد	دکتر محمد حسین تمدن	دکتر اکبر کمیجانی - دکتر حسن سبحانی
۱۶	ارزیابی اثر سرمایه - گذاری های صنعتی دولت بر مهاجرت داخلی	علیرضا محمودزاده	دکتر ابراهیم رزاقی	دکتر علی محمودی - دکتر اسداله فرزین وش
۱۷	اثر ثروت نفت بر رفتار اقتصادی مورد ایران ۶۸ - ۱۳۵۳	مریم کیهانی	دکتر علی فرهنگی	دکتر حمید ابریشمی - دکتر اکبر کمیجانی
۱۸	نقش صنعت قالبیافی در توسعه اقتصادی استان یزد	منصور میهنی زاده	دکتر ابراهیم رزاقی	دکتر مجید احمدیان - دکتر حمید ابریشمی
۱۹	اهمیت فرآورده های پتروشیمی در اقتصاد ایران با تأکید بر صنایع جنئی پلاستیک	فروزنده عضدی	دکتر مجید احمدیان	دکتر علی محمودی - دکتر حمید ابریشمی
۲۰	موقعیت جهانی مس ایران و بررسی عضویت آن در اتحادیه سی پک	سید شمس الدین حسینی	دکتر مجید احمدیان	دکتر احمد فرجی دانا
۲۱	صنایع استان همدان با تأکید بر صنایع روستایی	حبیب اله نصرتی	دکتر اسداله فرزین وش	دکتر علی محمودی - دکتر فطرس

ردیف	عنوان پایان نامه	نام دانشجو	نام استاد راهنما	نام اساتید مشاور
۲۲	بررسی بهره‌وری در برخی از مجتمع‌های پتروشیمی کشور	حمید کردبچه	دکتر حمید ابریشمی	دکتر ابراهیم گرجی - دکتر مجید احمدیان
۲۳	بررسی مدل‌های مهاجرت	فرشته فرزام	دکتر محمود متوسلی	دکتر حمید ابریشمی - دکتر ابراهیم گرجی
۲۴	بررسی تنگناهای نظام اطلاعات در اقتصاد ایران	محمد رضا اوحدی	دکتر علی اکبر نیکو اقبال	دکتر اکبر کمیجانی
۲۵	مکان یابی فعالیت‌های صنعتی مطالعه موردی صنایع نساجی ایران	علی اکبر زینی قلی زاده	دکتر حمید ابریشمی	دکتر منصور خلیلی عراقی دکتر ابراهیم گرجی
۲۶	بررسی الگوی تخصیص منابع آموزش و پرورش کشور	حسن بنیانیان	دکتر حمید ابریشمی	دکتر اکبر کمیجانی - دکتر حسین عظیمی
۲۷	تأثیر حذف سوبسید کالاهای اساسی بر بر میزان فقر مطلق	علی دینی ترکمانی	دکتر حمید ابریشمی	دکتر اکبر کمیجانی - دکتر حسن سبحانی
۲۸	بررسی اقتصادی کارخانجات سیمان و نقش آن در توسعه مناطق مطالعه کارخانه سیمان غرب	علی فلاحتی	دکتر علی محمودی	دکتر مجید دیهیم - بایزید مردوخ
۲۹	شبیه سازی مدل کلان برنامه اول توسعه (۷۲-۱۳۶۸) با تأکید بر اثر نوسانات نرخ ارز بر روی اهداف برنامه	رامین پاشائی فام	دکتر حمید ابریشمی	دکتر اکبر کمیجانی - دکتر منصور خلیلی عراقی
۳۰	تحلیلی از تشکیل سرمایه در اقتصاد ایران و تخمین تابع سرمایه گذاری	تیمور محمودی	دکتر اکبر کمیجانی	دکتر حمید ابریشمی - دکتر منصور خلیلی عراقی
۳۱	سرمایه گذاری خصوصی و رشد اقتصادی ایران	محمد نجار فیروزجانی	دکتر حمید ابریشمی	دکتر ابراهیم گرجی - دکتر ابراهیم شبیانی

ردیف	عنوان پایان نامه	نام دانشجو	نام استاد راهنما	نام اساتید مشاور
۳۲	ارزیابی شاخص هادر تعیین نابرابریهای منطقه‌ای	محمود کتابچی	دکتر مجید احمدیان	دکتر علی محمودی - دکتر حمید ابریشمی
۳۳	مقایسه عملکرد بنگاه های دولتی و خصوصی در کشورهای جهان سوم با توجه به مورد ایران	داود دانش جمفری	دکتر احمد فرجی دانا	دکتر ابراهیم گرجی - دکتر مجید احمدیان
۳۴	طرح تولید قطعات لاستیکی در ایران و ارزیابی اقتصادی آن	مصطفی حافظی نسب	دکتر مجید احمدیان	دکتر احمد فرجی دانا - دکتر مهدوی
۳۵	تحلیل ساختار صنعت پتروشیمی و نقش آن در توسعه اقتصادی ایران	محمد رضا رنجبر فلاح	دکتر احمد فرجی دانا	دکتر حمید ابریشمی - دکتر قاسم زاده
۳۶	بررسی راه‌های ارتقاء بهره‌وری نیروی کار در بخش صنعت اقتصاد ایران	احمد نجاری مقدم	دکتر جعفر عبادی	دکتر حمید ابریشمی
۳۷	توسعه اقتصادی و نوسازی سیاسی	همایون فریور	دکتر احمد فرجی دانا	دکتر حسین عظیمی - دکتر محمود شریع القلم